

ITEM KE ABAÑA NDISUK IBUOT NNỌ IBET ABASI
Deuteronomy 4:1-13, 32-40; 5:1-5, 23-33
QYQHỌ UKPEP-ÑKPỌ 118

Eke Mkparawa

IKỌ IBUOT: "Nnyin iyanam ñkpọ Jehovah Abasi nnyin, inyuñ ikop uyo Esie" (Joshua 24:24).

Ndifiak Nti

Ke Obot Sinai, Abasi ama ọnọ mbet emi ekekotde mme ewuhọ ye ubierikpe. Enye ama ọdọhọ Nditọ Israel ete ekufre akpan-akpan usen oro Enye eketiñde ikọ ke ufọt obubit enyọñ (Exodus 19:9). Mmọ ema ekop uyom obuma enyuñ ekut emireñ-mireñ ke ini Abasi ọkọnọde ibet. Idem ama enyek mmọ ke ini ikañ akasakde ke enyọñ obot oro Abasi eketiñde ikọ (Exodus 19:16-20). Mmọ ema ekop uyo Esie nte Enye eketiñde ikọ ọnọ Moses (Exodus 19:9). Ke usen oro Abasi okowutde mmọ ubọñ ye odudu Esie, nditọ Israel ema eñwọñọ ndinam "kpukpru se Jehovah ọdọhọde" (Exodus 19:8). Abasi ama ọdọhọ mmọ ete yak mmọ ekufre mme ñkpọ oro.

Ediwak ini mme owo esima nditi Abasi eñwọñọ Esie. Moses ama anam ntre, ke ini Abasi ọkọnọde ubierikpe koro nditọ Israel ekenamde eyen eñan eme (gold) ekpono (Exodus 32:13). Ndusuk ini Abasi esikut ete ke ọfọn nditi mme owo mme eñwọñọ emi mmọ ekenamde enọ Enye. Ke ini owo abiatde ediomie esie ye Abasi, Abasi idinamke udeme Esie. Edi akpan ñkpọ nditi usen emi Abasi eketiñde ikọ ọnọ nnyin, mbak idifre mme eñwọñọ emi nnyin ikanamde inọ Enye.

Ofuri Ibet

Abasi ama anam akan ndinyik nditọ Israel ndisuk ibuot: Enye okoyom nsuk-ibuot oto mmọ. Enye ama ọtọt mmọ nditim ntiñ-enyin ke Ikọ Esie man mmọ ekpedu uwem. Mmọ ekenyene ndinim ofuri ibet edieke eyomde ndida Isọñ Canaan nnyene. Nditọ Israel ekenyene ndinim nnyuñ mfiok mbet. Didie ke edi akpan ñkpọ mfin ndikpep Ikọ Abasi man ifiok se idide Mbet esie! Owo enyene ndifiok Mbet Abasi mbemiso enye ekeme ndinim.

Ema enọ eduri nditọ Israel utọñ ete ekudian ñkpọ ke Ibet Abasi ekunyuñ esio ñkpọ efep ke esit. Ini kiet ama odu emi ndusuk mmọ ekedade edikpono Baal-peor edian. Ema ewot mmọ emi ekedude (Numbers 25:5), ke ini mmọ emi ekedianade ye Abasi ekedude uwem.

Nnyin emi idude mfin, inyene ndinam ofuri uduak Abasi. "Kpukpru se Abasi ọdọhọde edi edisana: enye edi otu-ekọñ mmọ eke ebuọtde idem ye enye. Kuda ikọ efen ukọrọ ke Ikọ Esie, mbak enye edisua ọnọ fi, edinyuñ abat fi ke osu-nsu". (Mme Ñke 30:5, 6). "Bak Abasi, nyuñ nim mbet esie: koro emi edi eke kpukpru owo" (Ecclesiastes 12:13). Ke akpatre Ibuot Ñwed Eriyarare, imenyene mme ikọ ntọt emi: "Edieke owo ọkọrọde ñkpọ kiet ke esit, Abasi eyekọrọ mme ufen eke ewetde ke ñwed emi ọnọ enye; ndien edieke owo osiode ñkpọ ke ikọ prophecy ñwed emi, Abasi eyesio enye udeme ke eto uwem efep, ye ke edisana obio, kpa ñkpọ emi ewetde ke ñwed emi".

Akwa Idut Eti Ibuot

Ema edọhọ nditọ Israel ete etim ekpeme enyuñ etiñ enyin ndinim ofuri mbet. Ke ntre ke mme idut eken edinọ mmọ ukpono. Mmọ eyeda nditọ Israel nte mmọ emi enyenede eti ibuot enyuñ edide asian. Mmọ eyefiok ete ke Abasi ama ekpere Nditọ Israel ndida mmọ usuñ, ññwana ekọñ nnọ mmọ nnyuñ mbọrọ akam mmọ. Baba idut efen idikponke ntre, inyene eti ibuot ye edinen ido. Kpukpru emi edi se ekeñwọñọde enọ mmọ edieke mmọ edinimde mbet Abasi.

Ediwak owo eyom ifiok ye akwa itie eke ererimbot enọ idem mmọ. Ndusuk owo eyebiat anyan ini ye uwak okuk ndinyene ifiok ye etop, edi ke enyin Abasi mmọ ekut ete mme imọ ikponke ikan nte ikedide. Ata-ifiok kiet, Solomon ama ebeñe Abasi esit ọniọñ **man ekeme ndikpe ikpe** nditọ Israel nte enende (I Ndidem 3:9). Solomon, ikebeñeke ifiok ke abaña ufọn idem esie. Enye okoyom esit ọniọñ man oto do Abasi akpada ubọñ ye ukpono ebe ke ubierikpe esie. Abasi ama enem esit ke ebeñe Solomon. Enye ama ọnọ Solomon ifiok ye inyene ye ukpono. Anyan uwem edi se ekeñwọñọde ñko edieke Solomon edinimde mbet Abasi (I Ndidem 3:13, 14).

Ediwak ini owo enyene ndimek, me ndikpe mbiere. Man ikunam ndudue nnyin inyene ndibeñe Abasi ọnọ nnyin ifiok onyuñ owut nnyin se inyenede ndinam. Ñwed Abasi etiñ ọnọ nnyin ete ke owo enyene ndibeñe ifiok edieke enye mifiokke se enye akpanamde. "Edieke owo mbufo ekededi ananade eti ibuot, yak enye ebeñe Abasi, emi ọnọde kpukpru owo ke ntarubọk, minyuñ itọhọke owo; ndien Abasi eyenọ enye" (James 1:5).

Ndikpep Nditọ

Akana nte ekpep nditọ ndifiok ibet Abasi nnyuñ mbak Enye, "Eritọñọ eti ibuot edi uteñe Jehovah: ndien ndifiok Ata edisana onyuñ edi asian" (Mme Ñke 9:10). "Sese, ndibak Ọbọñ edi eti ibuot ndinyuñ ñkabare ñkpọñ idiok edi asian" (Job 28:28). Abasi oyom nditọwọñ, iren ye iban enim mbet Imọ. Mme ete ye eka ekenyene ndikpep nditọ mmọ mbet Abasi ọkọrọ ye ediwak ñkpọ emi Abasi akanamde ọnọ mmọ. Mme ñkpọ emi ikedibeke mbak ediwoṛọ ọkpọñ esit mmọ. Ema etiñ enọ nditọ mmọ, man oto ke mmọ itoro Jehovah, ye odudu Esie, ye mme utibe ñkpọ Esie emi Enye akanamde ọkpọwoṛọ (Psalm 78:4). "Kpañ mmọ ekpebuot idem-mmọ ye Abasi, ekunyuñ efre se Abasi anamde, edi enim mbet esie" (Psalm 78:7).

Abasi oyom nditọwọñ, iren owo ye iban mfin enim Ikọ Imọ. Edieke nnyin itide mme ñkpọ eke Enye anamde ọnọ nnyin, nnyin iyetoro enye inyuñ ibuot idem ye Enye.

**“Kam buot idem,
Eyenyene Uwem
Ndidara ye Jesus,
Buot idem nam item.”**

Owo Abasi enyene inemesit onyuñ anam mmọ efen enem esit ke nditiñ nnọ mmọ mbaña akwa ima Abasi emi ekemede ndifak mmọ nsio ke idiok, nnyuñ nda mmọ ñka Heaven.

Abasi Efen Iduhe

Abasi ama ọdọhọ Nditọ Israel ete mmọ eti kpukpru se Imọ ikanamde inọ mmọ. Koro Jehovah akamade mmọ (Deuteronomy 7:8) okonyuñ afakde mmọ osio ke Egypt ke ọkpọsọñ ubọk Esie oto mme utibe-ñkpọ Esie. Inyeneke idut emi akanam edade mme idiọñọ eke etiede ntre efak. Inyeneke idut emi akanam ekutde ubom ye ubọñ Esie. Nditọ Israel ema ekop uyo Esie enyuñ edu uwem. "Emi etiñde ikọ esie ọnọ Jacob; etiñ mme ewuhọ esie ọnọ Israel. Enye ikanamke ntem ye baba idut kiet: ndien ama edi mme ikpe esie, mmọ ifiokke mmọ" (Psalm 147:19, 20). Ofuri ñkpọ emi okowut ete ke Abasi ama odu ye nditọ Israel ñko ke mmọ ema enyene odudu ye Enye. Ke kpukpru ñkpọ emi ke Nditọ Israel, iren, iban ye nditọwọñ kpa mme mbọhiduñ mmọ ye mme asua edifiok ete ke Jehovah edi Abasi; efen inyuñ iduhe ke ebede Enye.

MME MBUME

1. Anie akafak Nditọ Israel osio ke Egypt?
2. Nso ke Abasi ọkọnọ mmọ ke Obot Sinai?
3. Nso ikanam Nditọ Israel enyene eti ibuot ekan mme idut eken?
4. Nso ikedi ntak emi ekedọhọde mmọ ete ekpep nditọ mmọ mbet Abasi?
5. Nso ke ekeyom eto Nditọ Israel man ekpeda mmọ eduk ke Isoñ Eñwọñọ?
6. Nso ikanam mme idut ererimbot eken efehe ikọt Abasi?
7. Mmọ ekenam didie efiok ete ke efen iduhe ke mibọhọke ata Abasi?
8. Nso idi ntak emi nnyin isukde ibuot inọ Ikọ Abasi?